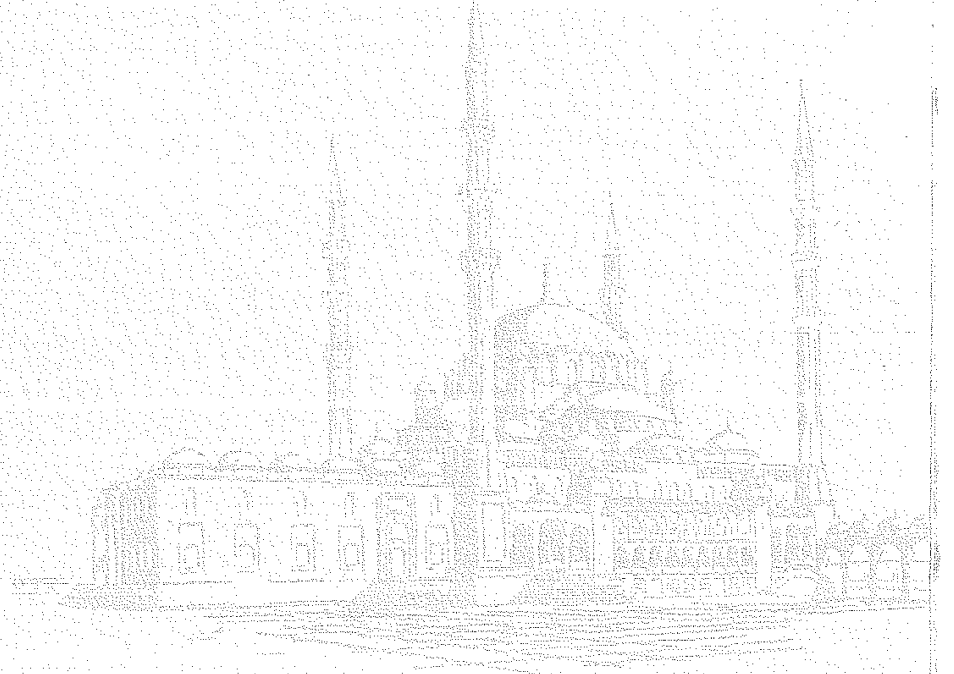

*Yâ Rab! Yine nûra gark oldu yerler ve gökler,
Arş'a yükseldi o pırıl pırıl minâreler.
Ramazan'dır, onbir ayın sultânıdır gelen
Allâhu ekber, Allâhu ekber, Allâhu ekber...*

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI DERGİSİ

6. Cilt

Aralık 1967

12. Sayı

UYDURMA HADİSLERE DÂİR

Ahmet SERDAROĞLU

Müfettiş

Şer'î deliller diye dörde ayırdığımız Kitab, Sünnet, İcmâ' ve Kıyas'dan, İcmâ' ile Kıyas, herhangi bir hüküm isbat edemeyip yalnız Kitab ve Sünnet'de isbât edilen bir hükmü açığa çıkarabildikleri için, bunlar üzerinde duracak değiliz. Geride kalan ve dînimizin asıl iki ana kaynağını teşkil eden Kitab ile Sünnet'den Kitab dediğimiz Kur'ân-ı Kerîm, hem lâfzı, ve hem de ma'nâsı bakımından Cebrâil aleyhi's-selâm vasıtasıyla Resûl-i Ekrem salla'llâhu aleyhi ve sellem'e nâzil olmuş İlâhî kitapların en mükemmeli ve en sonudur. O, her asırda her sınıf insanları tatmîn eden ve insanlığın maddî ve mânevî bütün ihtiyaçlarına cevap veren ye-gâne bir kitap olduğu için Resûl-i Ekrem'in en büyük mu'cizesi olarak kıyâmete kadar devâm edecektir.

« إِنَّا خُنُّنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ »

“Kur'ân-ı biz indirdik, biz. O'nun koruyucusu da, şüphesiz ki biziz.” âyet-i celîlesi bunu kesinlikle ifâde buyurduğu gibi, aradan geçen 14 asır gibi uzun zaman da bu iddiayı te'yîd eder. O, her türlü tağyîr ve tahrif-den masûndur ve böyle devâm edecektir.

Sünnet'e gelince: (Şerîat dilinde Sünnet, Resûl-i Ekrem'in sözü, işi ve hattâ başkaları tarafından yapıp söylendiğini duyduğu halde bunları kabûl edip reddetmediği şeylere denir ki, bunlar da, Sünen-i Hüdâ ve Sünen-i Zevâit diye ikiye ayrılırlar.)

Biz burada hadîslerin bölümlerinden bahsedeceğiz.

Biliyoruz ki, Resûl-i Ekrem'in önemli vazîfelerinden biri de Kur'ân-ı Kerîm'in mücmelini açıklamak ve dirâyet yolu ile bulunamayan ma'nâlarını anlatmaktır. O da bunları anlatırken hevâdan konuşmamış, din ile ilgili her sözü vahy u ilhâma müstenid olmuştur. Nitekim,

« وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۚ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ﴿١٠١﴾ »

“Kendi (re'y u) hevâsından söylemez o. O, kendisine (Allah tarafından) ilkâ edilegelen bir vahyden başkası değildir.”

âyet-i celîlesi bunu açıkça ifâde eder. Şu kadar var ki, Resûl-i Ekrem'in mübârek sözleri Kur'ân-ı Kerîm gibi garanti edilmemiş ve himâyeye alınmamıştır. Aslında, Kur'ân-ı Kerîm'e karışır korkusu ile bir ihtiyâtî tedbir olarak birinci asırda hadîsler serî hâlinde yazılmamış belki hâfızalarda korunmuş ve ezberlenmek sûretiyle ağızdan ağıza intikal edegelmiş ve ancak Kur'ân-ı Kerîm her tarafa yayılıp ikisinin birbirine karışma tehlikesi ortadan kalktıktan sonra ikinci asrın başlarında hadîsler yazılmağa başlanmıştır. İşte bu fırsatı ganîmet bilen bâzı sapıklar pek çok hadîs uydurmuşlardır.

Hadîs uyduranları üç sınıfta mütâlea edebiliriz:

1 — Dinsizler. Resûl-i Ekrem'in şerefini düşürmek ve İslâmiyeti yıkmak için uydurmuşlardır.

2 — Câhil sofular. Kur'an ve sünnetdeki va'd ve vaidler, mükâfat ve mücazât ifâde eden ahkâmı âdetâ yeterli bulmazcasına ibâdete terğîb ve teşvîk maksadiyle küçücük ibâdetlere büyük mükâfatlar, kötülükten çekindirmek maksadiyle küçük günâhlara büyük cezâlar beyan eden hadîsler uydurmuşlardır. Bunları bu yola sevk eden şey cehâlet ve dînî taassuba varan bir gayrettir. Bu arada maddî menfaat sağlayan kassaslar da vardır. Hadîs bilgin ve münekkitlerinin unutturmakta en çok zorluk çektikleri bu kabil uydurmalarıdır. Bunlar, taraftarlarınca câzip görüldükleri için hâlâ geçer akça olarak piyasaya sürülmekte ve bu gibiler arasında revaç bulmaktadır.

3 — Politik maksatlar. Kendi tuttuğu taraf ve mezhebini tervîc için de hadîs uyduranlar olmuştur. Haricîlerin, Emevîlerin ve Abbâsîlerin karşılıklı hadîs uydurmaları gibi.

Her ne maksatla olursa olsun, hadîs uyduranların ve uydurma olduğunu bilerek böyle sözleri hadîs diye rivâyet edenlerin, Cehennem'deki yerlerine hazırlanmaları gerektiğini Resûl-i Ekrem bize haber vermiştir.

Biz bu gibi uydurma hadîslerden misaller vermeden önce hadîs münekkitlerinin bildirdikleri uydurma hadîsleri tanıtan bâzı genel kaideleri de vermeğe çalışacağız.

(1) Hicr Sûresi, âyet: 9.

(2) Necm Sûresi, âyet: 3-4.

HADİS-İ KUDSİ Mealleri

- ★ “Oruç, ateşten siperdir, oruç benim içindir, onun mü-kâfatını ben vereceğim. Zirâ oruçlu, yemesini, içmesini, nefsânî arzularını sırf benim için terk ediyor. Oruçlunun ağız kokusu Allah nezdinde misk kokusundan daha hoştur.”
- ★ Ebû Hüreyre (R.A.)’den rivâyete göre, Resûl-i Ekrem (S.A.S.) Efendimiz şöyle buyurmuştur:
Allâhu Azze ve Celle buyurdu ki: “Kullarımın bana en sevimlisi, güneş batınca iftarı ta’cil eden kimse-dir.”
- ★ “Yeryüzündeki evlerim mescidlerdir. Orada beni ziyaret edenler, o mescidleri ihya edenlerdir.”
- ★ “Kulum namazı vaktinde kılarsa ona azâb etmiyeceğime ve kendisini Cennet’e koyacağıma ahdim vardır.”